

CERINȚELE NECESARE PENTRU ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR DE CREDIT CU CONSUMATORII ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Lilia GRIBINCEA

În conformitate cu dispozițiile Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene [1], piața internă cuprinde un spațiu fără frontiere interne, în care este asigurată libera circulație a mărfurilor și a serviciilor, precum și libertatea de stabilire. Dezvoltarea unei piețe a creditului, mai transparente și eficiente, în cadrul acestui spațiu fără frontiere interne, este esențială pentru promovarea dezvoltării activităților transfrontaliere.

Libera circulație a ofertelor de credite trebuie să aibă loc în condiții optime atât pentru creditori, cât și pentru consumatori, ținând seama de situațiile specifice din fiecare stat-membru. În acest scop, a fost necesară o armonizare completă pentru a se asigura tuturor consumatorilor din Uniunea Europeană un nivel ridicat și echivalent de protecție a intereselor lor și pentru crearea unei veritabile piețe interne. Astfel, la 23.04.2008 a fost adoptată Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (în continuare – Directiva 87/102/CEE) [2].

Pentru a putea lua decizii în deplină cunoștință de cauză, consumatorii trebuie să primească cu o perioadă rezonabilă de timp înainte de a încheia un contract de credit, informații adecvate, pe care consumatorul le poate lua cu el și reflecta asupra lor, cu privire la condițiile și costul creditului, precum și la obligațiile care îi revin.

Potrivit Directivei 87/102/CEE (art.5), creditorul sau intermediarul de credit furnizează consumatorului prin intermediul formularului „Informații standard la nivel european” următoarele informații:

- tipul de credit;
- identitatea și adresa creditorului și, după caz, identitatea și adresa intermediarului de credit implicat;
- valoarea totală a creditului și condițiile care guvernează tragerea;
- durata contractului de credit;
- în cazul unui credit acordat sub forma unei amânări la plată pentru un anumit bun sau serviciu și în cazul contractelor de credit legate, bunul sau serviciul respectiv și prețul actual al acestuia;
- rata dobânzii aferente creditului, condițiile ce guvernează aplicarea ratei dobânzii aferente creditului și, unde este cazul, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, ca și termenele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului;

- dobânda anuală efectivă și valoarea totală plătită de către consumator, ilustrate prin intermediul unui exemplu reprezentativ care menționează toate ipotezele folosite pentru calculul ratei respective;
- suma, numărul și frecvența plăților care vor fi efectuate de către consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitelor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului;
- după caz, costurile de administrare ale unuia sau a mai multor conturi care înregistrează atât operațiunile de plată, cât și tragerile din credit, cu excepția cazului în care deschiderea unui cont este opțională, costurile pentru utilizarea unui mijloc de plată atât pentru operațiuni de plată, cât și pentru trageri din credit, orice alte costuri rezultând din contractul de credit, precum și condițiile în care aceste costuri pot fi modificate;
- după caz, orice taxe pe care consumatorul trebuie să le plătească notarului la încheierea contractului de credit;
- orice obligație referitoare la încheierea unui contract privind un serviciu accesoriu aferent unui contract de credit, în special o poliță de asigurare, în cazul în care obținerea creditului sau obținerea creditului conform clauzelor și condițiilor prezentate este condiționată de încheierea unui contract privind acest serviciu;
- rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, orice penalități în caz de neplată;
- o avertizare privind consecințele neefectuării plăților;
- unde este cazul, garanțiile solicitate;
- existența sau lipsa dreptului de retragere;
- dreptul de rambursare anticipată, dacă există, și, dacă este cazul, informații privind dreptul creditorului la compensație și modul în care aceasta va fi stabilită;
- dreptul consumatorului de a fi informat imediat și gratuit asupra rezultatului consultării bazei de date pentru evaluarea bonității sale;
- dreptul consumatorului de a primi la cerere și gratuit un exemplar din proiectul de contract de credit, cu excepția cazului în care, în momentul cererii, creditorul nu dorește să încheie contractul de credit cu consumatorul;
- dacă este cazul, termenul pe parcursul căruia informațiile precontractuale au forță obligatorie pentru creditor.

Înainte de încheierea unui contract de credit, creditorul evaluează bonitatea consumatorului pe baza unui volum suficient de informații obținute de la consumator și, dacă este necesar, pe baza consultării bazei de date relevante.

Contractele de credit trebuie redactate pe hârtie sau pe un alt suport durabil. Toate părțile contractante primesc câte un exemplar al contractului de credit.

Consumatorul are la dispoziție un termen de 14 zile calendaristice în care se poate retrage din contractul de credit, fără a invoca motive. Termenul de retragere începe să curgă în ziua încheierii contractului de credit sau în ziua în care consumatorului îi sunt aduse la cunoștință clauzele și condițiile contractuale și informațiile, în cazul în care ziua respectivă este ulterioară celei în care s-a încheiat contractul.

Consumatorului trebuie să i se acorde dreptul de a rambursa anticipat creditul în orice moment. În aceste cazuri, consumatorul trebuie să aibă dreptul la o reducere a costului total al creditului, care constă în dobânda și în costurile aferente duratei restante a contractului. Dacă rambursarea anticipată intervine într-o perioadă în care rata dobânzii aferente creditului este fixă, creditorul este îndreptățit la o compensație rezonabilă și justificată în mod obiectiv pentru eventualele costuri legate direct de rambursarea anticipată a creditului. Această compensație este limitată la maximum 1% din valoarea creditului rambursată anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și rezilierea convenită a contractului de credit este mai mare de un an. În cazul în care perioada este mai mică de un an, compensația nu poate depăși 0,5% din valoarea creditului rambursat anticipat.

Nu se solicită o compensație pentru rambursare anticipată în următoarele cazuri:

- rambursarea a fost realizată ca urmare a executării unui contract de asigurare care are drept scop asigurarea riscului de neplată;
- contractul de credit este acordat sub forma unei facilități de tip „descoperit de cont”; sau
- rambursarea anticipată intervine într-o perioadă în care rata dobânzii aferente creditului nu este fixă.

Referințe:

1. Publicat în: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* C 326 din 26.10.2012, p.47-199.
2. *Ibidem*, L 133, 22.5.2008, p. 66.